

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน กับความรู้ ทัศนคติทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (SURVEY RESEARCH) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากร ที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา ครั้งนี้ คือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 19 สถาบันคือ

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล	ชาย	หญิง	จำนวนรวม
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	7243	9284	16527
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4865	8916	13781
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	8992	6170	15162
4. มหาวิทยาลัยมหิดล	3134	6245	9379
5. มหาวิทยาลัยศิลปากร(วิทยาเขตวังท่าพระ)	1386	1386	4082
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตประสานมิตร , วิทยาเขตปทุมวัน , วิทยาเขตบางเขน และวิทยาเขตพลศึกษา)	4426	5827	10253
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า (วิทยาเขตลาดกระบัง , วิทยาเขตธนบุรี และวิทยาเขตพระนครเหนือ)	13558	3651	17209
รวมทั้งสิ้น	43604	42789	86393

ที่มา : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กองแผนงาน, รายงานการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2538

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	ชาย	หญิง	จำนวนรวม
1. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	5041	9632	14673
2. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	6356	14563	20919
3. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	4115	5962	10077
4. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	5507	4897	10404
5. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	4762	10116	14878
6. มหาวิทยาลัยสยาม	4279	5347	9626
7. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	130	683	813
8. มหาวิทยาลัยเกริก	644	1722	2366
9. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	3347	3022	6367
10. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1710	1135	2845
11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	1909	148	2057
12. มหาวิทยาลัยรังสิต	3344	3348	6692
รวมทั้งสิ้น	41142	60575	101717

ที่มา : สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2538.

ดังนั้นมีจำนวนนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่จำกัดจำนวนรับของรัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งสิ้น 188110 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร $n = N / (1 + Ne)$ (บุญธรรม กิจปรีดา
บริสุทธิ์ : 2531)

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างกำหนดให้เท่ากับ 0.05

N = ขนาดของประชากร เท่ากับ 188,110

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อนำมาคำนวณตามสูตรได้ดังนี้

$$n = 188,110 / [1 + 188100(0.05)]$$

$$= 399.51$$

จากจำนวนประชากรทั้งหมด 188110 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 399 ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร ที่ดีและเหมาะสมผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างจากสถาบันการศึกษา ทั้ง 19 สถาบัน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ตามสัดส่วนของจำนวนนิสิตนักศึกษา ซึ่งเมื่อคิดเทียบกับจำนวนตัวอย่าง 400 คน แล้ว จะได้จำนวน ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	35 คน
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	29 คน
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	32 คน
4. มหาวิทยาลัยมหิดล	20 คน
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	22 คน
6. มหาวิทยาลัยศิลปากร	9 คน
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	36 คน
8. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	31 คน
9. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	45 คน
10. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	21 คน
11. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	22 คน
12. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	32 คน
13. มหาวิทยาลัยสยาม	20 คน
14. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	2 คน
15. มหาวิทยาลัยเกริก	5 คน
16. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	14 คน
17. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	6 คน
18. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	5 คน
19. มหาวิทยาลัยรังสิต	14 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยแจกแจงตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1. นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีเพศ อาชีพของบิดา-มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ

ตัวแปรอิสระ - เพศ อาชีพของบิดา-มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ

ตัวแปรตาม - การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

สมมติฐานข้อ 2. การเปิดรับข่าวจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม - ความรู้ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อ 3. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม - ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อ 4. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม - การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อ 5. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์แตกต่างกันมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ - การเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์

ตัวแปรตาม - การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อ 6. ความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - ความรู้ทางการเมือง

ตัวแปรตาม - ทัศนคติทางการเมือง

สมมติฐานข้อ 7. ความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - ความรู้ทางการเมือง

ตัวแปรตาม - การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อ 8. ทัศนคติทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ - ทัศนคติทางการเมือง

ตัวแปรตาม - การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเป็น 5 ตอนด้วยกัน คือ

1. ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
2. ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อวัดการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคำถามแบบปรนัยจำนวน 3 ข้อ
3. ตอนที่ 3 เป็นคำถามเพื่อวัดความรู้ทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคำถามแบบปรนัยจำนวน 10 ข้อ
4. ตอนที่ 4 เป็นคำถามเพื่อวัดทัศนคติทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ
5. ตอนที่ 5 เป็นคำถามเพื่อวัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้ว ไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่เลือกไว้จำนวน 30 คน ได้แก่ นักศึกษาสถาบันราชภัฏจันทรเกษม เพื่อนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 ในส่วนของคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-21 สำหรับทดสอบที่มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 0, 1 ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ : 2534 : 115)

$$KR-21 ; r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \bar{x}(n - \bar{x})}{nS_x^2} \right]$$

เมื่อ r_n = ดัชนีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ

\bar{x} = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

ผลจากการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในส่วนของความรู้เท่ากับ 0.72

2.2 สำหรับการทดสอบความเชื่อมั่นในส่วนของทัศนคติทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองใช้วิธีของ Cronbach ด้วยการหาสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ดัชนีความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

S_i^2 = คือความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ผลจากการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในส่วนของทัศนคติทางการเมืองเท่ากับ .83

ผลจากการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในส่วนของ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเท่ากับ .82

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 20 คน ที่ผ่านการอบรมแล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากนักศึกษากลุ่มตัวอย่างตามมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เกณฑ์การวัดค่าตัวแปร

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน วัดจากความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อแต่ละประเภท คือหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดคือ

เป็นประจำทุกวัน	ได้ 5 คะแนน
5-6 วัน/สัปดาห์	ได้ 4 คะแนน
3-4 วัน/สัปดาห์	ได้ 3 คะแนน
1-2 วัน/สัปดาห์	ได้ 2 คะแนน
ไม่เคย	ได้ 1 คะแนน

2. ความรู้ทางการเมือง วัดจากความสามารถในการจดจำและระลึกถึงประเด็นสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่นำเสนอทางสื่อมวลชนทั้งสามประเภท จำนวน 10 ข้อ กำหนดให้คะแนนผู้ที่ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน และตอบผิด 0 คะแนน

3. ทักษะคติทางการเมือง วัดจากการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่เปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท โดยมีข้อความที่กำหนดเป็นตัวชี้วัดจำนวน 10 ข้อ เป็นข้อความเชิงบวก 5 ข้อ และเป็นข้อความเชิงลบ 5 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างมาก	ได้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ได้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่ค่อยเห็นด้วย	ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยเลย	ได้ 1 คะแนน

ข้อความเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างมาก	ได้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ได้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่ค่อยเห็นด้วย	ได้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยเลย	ได้ 5 คะแนน

4. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัดจากการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัย โดยมีข้อความที่กำหนดตามกิจกรรมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดจำนวน 5 ประการ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

เป็นประจำ	ได้ 5 คะแนน
บ่อย	ได้ 4 คะแนน
เป็นครั้งเป็นคราว	ได้ 3 คะแนน
นานาครั้ง	ได้ 2 คะแนน
ไม่เคยเลย	ได้ 1 คะแนน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องต่อไปนี้

- ข้อมูลลักษณะประชากร
- ประเภทของสื่อที่ใช้ ในการเปิดรับข่าวสาร
- ความรู้ทางการเมือง
- ทศนคติทางการเมือง
- การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

- ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ , วิทยุกระจายเสียง , วิทยุโทรทัศน์ กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

- ใช้ Pearson Product Moment Correlation เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ทางการเมือง

- การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับทัศนคติทางการเมือง
- การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
- ความรู้ทางการเมืองกับทัศนคติทางการเมือง
- ความรู้ทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
- ทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง